

รายละเอียดการแก้ไขหลักสูตร (สมอ.08)

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา (4 ปี)

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
จังหวัดปทุมธานี

รายละเอียดการแก้ไขหลักสูตร (สมอ.08)
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา (4 ปี)
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
 คณะ/วิทยาลัย : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

1. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร : 25621531100028
 ภาษาไทย : หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา (4 ปี)
 ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Education Program in Dance Education

2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ภาษาไทย ชื่อเต็ม : ครุศาสตรบัณฑิต (นาฏศิลป์ศึกษา)
 ชื่อย่อ : ค.บ. (นาฏศิลป์ศึกษา)
 ภาษาอังกฤษ ชื่อเต็ม : Bachelor of Education (Dance Education)
 ชื่อย่อ : B.Ed. (Dance Education)

3. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

- ☒ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566 ฉบับดังกล่าวนี้ได้รับทราบการให้ความเห็นชอบ จากกระทรวง
 การอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม เมื่อวันที่ 9 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2566
- ☒ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2565 เริ่มใช้ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษาที่ 2566
- ☒ สถานะ การแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรเล็กน้อย (สมอ.08)

ปรับปรุงหลักสูตร เล็กน้อย (สมอ.08) พ.ศ.	เริ่มใช้ภาคการศึกษา/ ปีการศึกษา	ครั้งที่/ วัน-เดือน-ปี สภาวิชาการเห็นชอบ	ครั้งที่/ วัน-เดือน-ปี สภามหาวิทยาลัยอนุมัติ
2566	1/2567	8/2566 10 สิงหาคม 2566	13/2566 7 กันยายน 2566
2568	2/2567		

4. เหตุผลในการปรับปรุงแก้ไข

4.1 เนื่องจากอาจารย์พัชรินทร์ ร่มโพธิ์ขึ้น ลาออก จึงขอเปลี่ยนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร เพื่อให้การบริหารหลักสูตรเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558

4.2 ขอปรับตำแหน่งทางวิชาการและคุณวุฒิอาจารย์ เพื่อเพิ่มศักยภาพอาจารย์ให้สอดคล้องกับคุณวุฒิและความเชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์

4.3 ขอปรับรายวิชาในกลุ่มวิชาบังคับเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องและเป็นไปตามแผนการเรียนวิชาชีพครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

5. สาระในการปรับปรุงแก้ไข

5.1 ขอปรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

จากเดิม อาจารย์ พัทธินันท์ ร่มโพธิ์ขึ้น ขอปรับเป็น อาจารย์ ดร.ธนาภรณ์ วีระเดช

5.2 ขอปรับตำแหน่งทางวิชาการและคุณวุฒิอาจารย์

อาจารย์ ดร.นันทวรรณ พูลศักดิ์ ขอเปลี่ยนเป็น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวรรณ พูลศักดิ์

อาจารย์มนทิรา มะโนรินทร์ ขอเปลี่ยนเป็น อาจารย์ ดร.มนทิรา มะโนรินทร์

5.3 ขอปรับรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา จำนวน 1 รายวิชา

จากเดิม HDE202 สื่อนวัตกรรมสำหรับครูนาฏศิลป์

ขอปรับเป็น HDE214 การจัดการเรียนรู้และการพัฒนาสื่อนวัตกรรมสำหรับครูนาฏศิลป์

ตารางเปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างหลักสูตรเดิมกับหลักสูตรฉบับปรับปรุงเล็กน้อย

5.1 การปรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

รายชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเดิม			รายชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่			เหตุผล
ชื่อ-นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชาที่จบ (เรียงคุณวุฒิ เอก/โท/ตรี)	สถาบันการศึกษาที่จบ/ ปีการศึกษาที่จบ	ชื่อ-นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชาที่จบ (เรียงคุณวุฒิ เอก/โท/ตรี)	สถาบันการศึกษาที่จบ/ ปีการศึกษาที่จบ	
อ.ดร.นันทกรรณ์ พูลภักดิ์	ศป.ด. (ศิลปกรรมศาสตร ดุขฎฐิบัณติต) ศศ.ม. (ศิลปะการแสดง) ศษ.บ. (นาฏศิลป์ไทย)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2559. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี, 2551.	ผศ.ดร.นันทกรรณ์ พูลภักดิ์	ศป.ด. (ศิลปกรรมศาสตร ดุขฎฐิบัณติต) ศศ.ม. (ศิลปะการแสดง) ศษ.บ. (นาฏศิลป์ไทย)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2559. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี, 2551.	ปรับตำแหน่ง ทางวิชาการ
อ.ดร.ดุสิตธร งามยิ่ง	ปร.ด.(วัฒนธรรมศาสตร์) ศศ.ม. (โบราณคดีสมัย ประวัติศาสตร์) ค.ม.(การบริหารการศึกษา) ศศ.บ. (นาฏศิลป์ไทย)	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2557. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553. มหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2550. วิทยาลัยนาฏศิลป์สมทบ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, 2536.	อ.ดร.ดุสิตธร งามยิ่ง	ปร.ด.(วัฒนธรรมศาสตร์) ศศ.ม. (โบราณคดีสมัย ประวัติศาสตร์) ค.ม.(การบริหารการศึกษา) ศศ.บ. (นาฏศิลป์ไทย)	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2557. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553. มหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2550. วิทยาลัยนาฏศิลป์สมทบ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, 2536.	
อ.มนิธา มะโนรินทร์	กศ.ม. (ศิลปะการแสดง ศึกษา) ศป.บ. (นาฏศิลป์ตะวันตก)	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2563. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.	อ.ดร. มนิธา มะโนรินทร์	ศป.ด. (ศิลปกรรมศาสตร ดุขฎฐิบัณติต) กศ.ม.(ศิลปะการแสดงศึกษา) ศป.บ. (นาฏศิลป์ตะวันตก)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2566. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2563. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.	ปรับคุณวุฒิ ปริญญาเอก

รายชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเดิม			รายชื่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่			เหตุผล
ชื่อ-นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชาที่จบ (เรียงคุณวุฒิ เอก/โท/ตรี)	สถาบันการศึกษาที่จบ/ ปีการศึกษาที่จบ	ชื่อ-นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชาที่จบ (เรียงคุณวุฒิ เอก/โท/ตรี)	สถาบันการศึกษาที่จบ/ ปีการศึกษาที่จบ	
อ.ดร.ลักขณา แสงแดง	ศป.ด. (ศิลปกรรมศาสตร ดุขฎฐิบัณติต) ศศ.ม. (นาฎยศิลป้ไทย) ศป.บ. (นาฎยศิลป้)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.	อ.ดร.ลักขณา แสงแดง	ศป.ด. (ศิลปกรรมศาสตร ดุขฎฐิบัณติต) ศศ.ม. (นาฎยศิลป้ไทย) ศป.บ. (นาฎยศิลป้)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.	
อ.พัชรินทร์ ร่มโพธิ์ขึ้น	ศศ.ม. (การจัดการ ทรัพยากรทางวัฒนธรรม) ศศ.บ. (นาฎยศิลป้และการ ละคร)	มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2551.	อ.ดร.ธนาภรณ์ วีระเดช	ศป.ด. (ศิลปกรรมศาสตร ดุขฎฐิบัณติต) ศศ.ม. (การจัดการทาง วัฒนธรรม) ศป.บ. (นาฎยศิลป้ตะวันตก)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2566. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.	อ.พัชรินทร์ ร่มโพธิ์ขึ้น ลาออก

5.2 การปรับอาจารย์ประจำหลักสูตร

รายชื่ออาจารย์ประจำหลักสูตรเดิม			รายชื่ออาจารย์ประจำหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่			เหตุผล
ชื่อ-นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชาที่จบ (เรียงคุณวุฒิ เอก/โท/ตรี)	สถาบันการศึกษาที่จบ/ ปีการศึกษาที่จบ	ชื่อ-นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชาที่จบ (เรียงคุณวุฒิ เอก/โท/ตรี)	สถาบันการศึกษาที่จบ/ ปีการศึกษาที่จบ	
อ.ดร.นิฏฐกรณ์ พูลภักดิ์	ศป.ด. (ศิลปกรรมศาสตร ดุขฎฐิบัณติต) ศศ.ม. (ศิลปะการแสดง) ศษ.บ. (นาฏศิลป์ไทย)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2559. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี, 2551.	ผศ.ดร.นิฏฐกรณ์ พูลภักดิ์	ศป.ด. (ศิลปกรรมศาสตร ดุขฎฐิบัณติต) ศศ.ม. (ศิลปะการแสดง) ศษ.บ. (นาฏศิลป์ไทย)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2559. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี, 2551.	ปรับตำแหน่ง ทางวิชาการ
อ.ดร.ดุสิตธร งามยิ่ง	ปร.ด.(วัฒนธรรมศาสตร) ศศ.ม. (โบราณคดีสมัย ประวัติศาสตร์) ค.ม.(การบริหารการศึกษา) ศศ.บ. (นาฏศิลป์ไทย)	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2557. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553. มหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2550. วิทยาลัยนาฏศิลป์สมทบ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, 2536.	อ.ดร.ดุสิตธร งามยิ่ง	ปร.ด.(วัฒนธรรมศาสตร) ศศ.ม. (โบราณคดีสมัย ประวัติศาสตร์) ค.ม.(การบริหารการศึกษา) ศศ.บ. (นาฏศิลป์ไทย)	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2557. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553. มหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2550. วิทยาลัยนาฏศิลป์สมทบ ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, 2536.	
อ.มนทิรา มะโนรินทร์	กศ.ม. (ศิลปะการแสดง ศึกษา) ศป.บ. (นาฏศิลป์ตะวันตก)	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2563. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.	อ.ดร. มนทิรา มะโนรินทร์	ศป.ด. (ศิลปกรรมศาสตร ดุขฎฐิบัณติต) กศ.ม.(ศิลปะการแสดงศึกษา) ศป.บ. (นาฏศิลป์ตะวันตก)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2566. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2563. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.	

รายชื่ออาจารย์ประจำหลักสูตรเดิม			รายชื่ออาจารย์ประจำหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่			เหตุผล
ชื่อ-นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชาที่จบ (เรียงคุณวุฒิ เอก/โท/ตรี)	สถาบันการศึกษาที่จบ/ ปีการศึกษาที่จบ	ชื่อ-นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชาที่จบ (เรียงคุณวุฒิ เอก/โท/ตรี)	สถาบันการศึกษาที่จบ/ ปีการศึกษาที่จบ	
อ.ดร.ลักขณา แสงแดง	ศป.ด. (ศิลปกรรมศาสตร ดุขฎฐิบัณติต) ศศ.ม. (นาฎยศิลป้ไทย) ศป.บ. (นาฎยศิลป้)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.	อ.ดร.ลักขณา แสงแดง	ศป.ด. (ศิลปกรรมศาสตร ดุขฎฐิบัณติต) ศศ.ม. (นาฎยศิลป้ไทย) ศป.บ. (นาฎยศิลป้)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.	
อ.พัชรินทร์ ร่มโพธิ์ขึ้น	ศศ.ม. (การจัดการ ทรัพยากรทางวัฒนธรรม) ศศ.บ. (นาฎยศิลป้และการ ละคร)	มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 2551.	อ.ดร.ธนาภรณ์ วีระเดช	ศป.ด. (ศิลปกรรมศาสตร ดุขฎฐิบัณติต) ศศ.ม. (การจัดการทาง วัฒนธรรม) ศป.บ. (นาฎยศิลป้ตะวันตก)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2566. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.	อ.พัชรินทร์ ร่มโพธิ์ขึ้น ลาออก

5.3 การปรับรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566	หลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย (สมอ.08) พ.ศ. 2566	เหตุผล
HDE202 สื่อนวัตกรรมสำหรับครูนาฏศิลป์ 3(2-2-5) Innovation for Dance Teachers พัฒนาการของสื่อ การใช้เครื่องมือ เทคโนโลยี สื่อสมัยใหม่ และเทคนิคพิเศษ รูปแบบต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูนาฏศิลป์	HDE214 การจัดการเรียนรู้และการพัฒนาสื่อนวัตกรรมสำหรับครูนาฏศิลป์ 3(2-2-5) Learning Management and Development of Innovative Media for Dance Teacher แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอน วิธีการสอน ทักษะและเทคนิคการสอน การออกแบบ การจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อนำมาพัฒนาสื่อนวัตกรรมสำหรับครูนาฏศิลป์	เพื่อให้ เป็นไปตาม แผน วิชาชีพครู หลักสูตร ครุศาสตร บัณฑิต

5.4 แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping)

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping)

● ความรับผิดชอบหลัก

○ ความรับผิดชอบรอง

ลำดับ	รหัสวิชา	รายวิชา	1.คุณธรรม จริยธรรม				2.ความรู้					3.ทักษะทาง ปัญญา			4.ทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ				5.ทักษะการ วิเคราะห์เชิง ตัวเลข การ สื่อสารและการ ใช้เทคโนโลยี			6. วิธีวิทยาการจัด การเรียนรู้				
			1	2	3	4	1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	1	2	3	4	5
1	HDE202	สื่อนวัตกรรมสำหรับครู นาฏศิลป์ (เดิม)	●	○	●	●	●	●	○	○	○	●	●	●	○	●	●	●	○	●	●	○	○	●	●	●
1	HDE214	การจัดการเรียนรู้และการ พัฒนาสื่อนวัตกรรม สำหรับครูนาฏศิลป์ (ใหม่)	●	○	●	●	○	○	●	●	○	●	●	●	○	●	●	●	○	●	●	○	○	●	●	●

6. ไม่กระทบโครงสร้างหลักสูตรภายหลังปรับปรุงแก้ไข เมื่อเปรียบเทียบกับโครงสร้างเดิมและเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 ของกระทรวงศึกษาธิการ

หมวดวิชา	มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566	หลักสูตรปรับปรุงเล็กน้อย (สมอ.08) พ.ศ. 2568
1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า	30 หน่วยกิต	30 หน่วยกิต	30 หน่วยกิต
1.1) กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	-	9 หน่วยกิต	9 หน่วยกิต
1.2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	-	12 หน่วยกิต	12 หน่วยกิต
1.3) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	-	9 หน่วยกิต	9 หน่วยกิต
2) หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า	94 หน่วยกิต	106 หน่วยกิต	106 หน่วยกิต
2.1) กลุ่มวิชาชีพครู ไม่น้อยกว่า	34 หน่วยกิต	43 หน่วยกิต	43 หน่วยกิต
2.1.1) กลุ่มวิชาชีพครูบังคับ	-	28 หน่วยกิต	28 หน่วยกิต
2.1.2) กลุ่มวิชาชีพครูเลือก	-	3 หน่วยกิต	3 หน่วยกิต
2.1.3) วิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	-	12 หน่วยกิต	12 หน่วยกิต
2.2) กลุ่มวิชาเอกเดี่ยว	60 หน่วยกิต	63 หน่วยกิต	63 หน่วยกิต
2.2.1) วิชาเอกบังคับ	40 หน่วยกิต	42 หน่วยกิต	42 หน่วยกิต
2.2.2) วิชาการสอนวิชาเอก	20 หน่วยกิต	21 หน่วยกิต	21 หน่วยกิต
3) หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต	6 หน่วยกิต	6 หน่วยกิต
หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า	130 หน่วยกิต	142 หน่วยกิต	142 หน่วยกิต

รับรองความถูกต้องของข้อมูล
(ลงชื่อ)

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ คชสิทธิ์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. 2568

ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร

1. ชื่อ นางสาวธนาภรณ์ นามสกุล วีระเดช

1.1 ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์

1.2 ประวัติการศึกษา

ระดับ	ชื่อปริญญา (สาขาวิชา)	สถาบันการศึกษา	ปีที่จบ
ปริญญาเอก	ศป.ด. (ศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2566
ปริญญาโท	ศศ.ม. (การจัดการทางวัฒนธรรม)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2562
ปริญญาตรี	ศป.บ. (นาฏยศิลป์ตะวันตก)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2558

1.3 ผลงานทางวิชาการ

1.3.1 หนังสือ ตำรา งานแปล

-

1.3.2 งานวิจัย

-

1.3.3 สิ่งประดิษฐ์สร้างสรรค์ด้านสุนทรียะ ศิลปะ

ธนาภรณ์ วีระเดช. (2567). การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากเหรา (เห-รา) หนึ่งในสัตว์หิมพานต์
ในรูปแบบการแสดงเดี่ยว. รายงานสืบเนื่องโครงการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ทางด้าน
ศิลปกรรมระดับชาติ (มหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมสมัย) ครั้งที่ 6. 28-29 พฤศจิกายน
2567, (877-898). ปทุมธานี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

* การแสดงผลงานที่จัดโดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมร่วมกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

1.4 ประสบการณ์ในการสอน

1 ปี : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

1.5 ภาระงานสอน

1.5.1 วิชาบูรณศิลป์การละครชั้นสูง

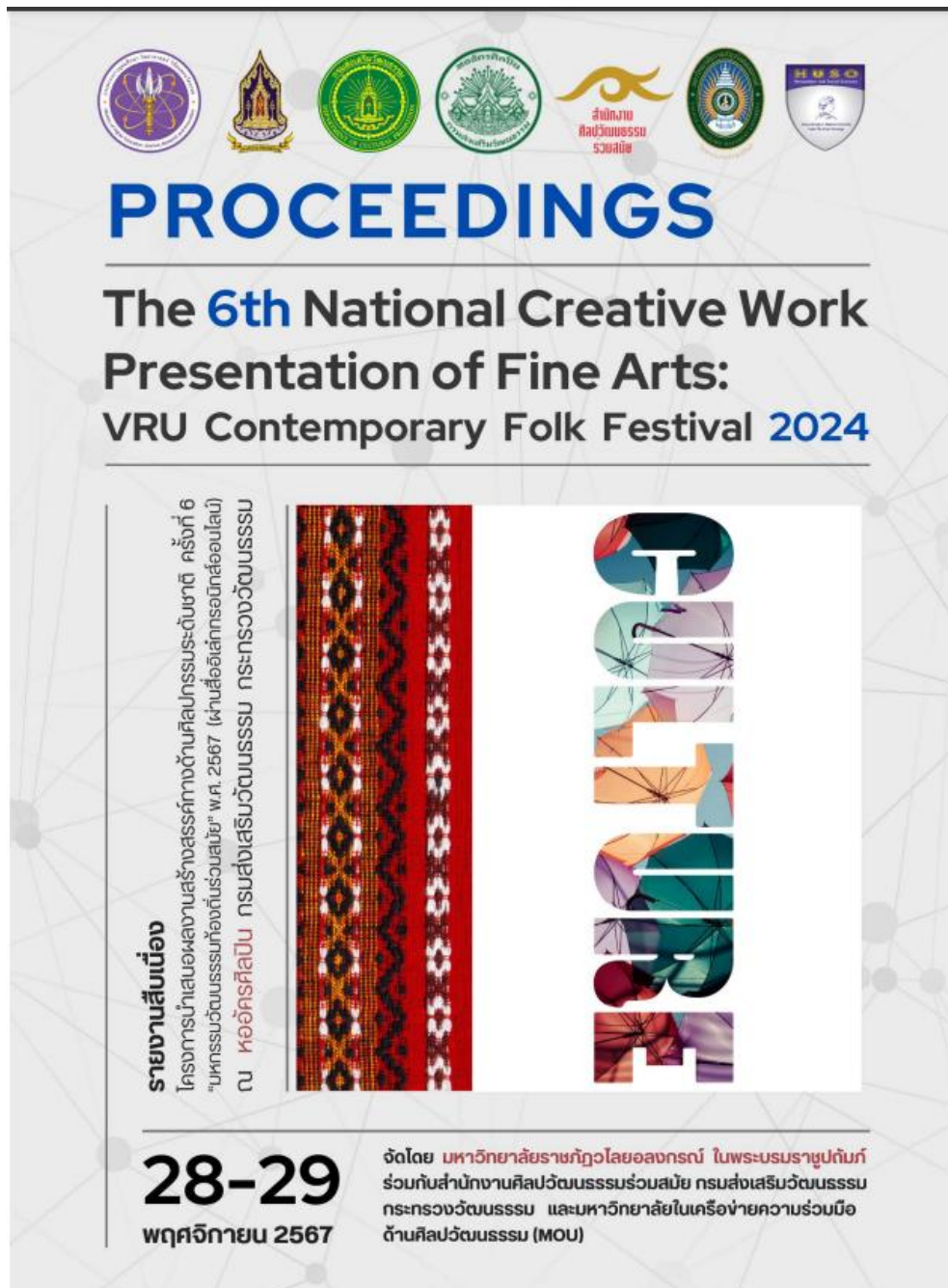
1.5.2 วิชาการจัดการธุรกิจสำหรับนาฏศิลป์

แบบฟอร์มผลงานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งปัจจุบัน	วุฒิการศึกษา/สถาบันที่จบ	ผลงานทางวิชาการ	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
1	นางสาวธนาภรณ์ วีระเดช	อาจารย์	- ศป.ด. (ศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - ศศ.ม. (การจัดการทางวัฒนธรรม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - ศป.บ. (นาฏศิลป์ตะวันตก) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ผลงานวิชาการลักษณะอื่น ๆ ☒ งานสร้างสรรค์ด้านสุนทรียะ ศิลปะ 1) ธนาภรณ์ วีระเดช. (2567). การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากเหรา (เห-รา) หนึ่งในสัตว์หิมพานต์ ในรูปแบบการแสดงเดี่ยว. นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ทางด้านศิลปกรรมระดับชาติ (มหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมสมัย) ครั้งที่ 6. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.	☒ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร 2558 ☐ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร 2565

หมายเหตุ : ควรระบุผลงานทางวิชาการตามประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาการทางวิชาการ สำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ พ.ศ. 2564

ธนาภรณ์ วีระเดช. (2567). การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากเหรา (เห-รา) หนึ่งในสัตว์หิมพานต์
ในรูปแบบการแสดงเดี่ยว. รายงานสืบเนื่องโครงการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ทางด้าน
ศิลปกรรมระดับชาติ (มหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมสมัย) ครั้งที่ 6. คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 877-898.

PROCEEDINGS

**The 6th National Creative Work
Presentation of Fine Arts:
VRU Contemporary Folk Festival 2024**

รายงานสืบเนื่อง
โครงการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ทางด้านศิลปกรรมระดับชาติ ครั้งที่ 6
"มหกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมสมัย" พ.ศ. 2567 (ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์)
ณ หอจัดศิลป์ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

28-29
พฤศจิกายน 2567

จัดโดย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
ร่วมกับสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
กระทรวงวัฒนธรรม และมหาวิทยาลัยในเครือข่ายความร่วมมือ
ด้านศิลปวัฒนธรรม (MOU)

การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากเหรา(เห-รา)หนึ่งในสัตว์หิมพานต์ THE CREATION OF A DANCE FROM HAYRA

ธนาภรณ์ วีระเดช

นักวิชาการอิสระ

E-Mail: tanapornweeradech@gmail.com

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากเหรา(เห-รา)หนึ่งในสัตว์หิมพานต์ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรูปแบบและแนวคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากเหรา(เห-รา)หนึ่งในสัตว์หิมพานต์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยการสำรวจข้อมูลเชิงเอกสาร การสืบค้นข้อมูลจากสื่อสารสนเทศ ประสพการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย และสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ตามกระบวนการที่กำหนดไว้

ผลการสร้างสรรค์พบว่า การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากเหรา(เห-รา)หนึ่งในสัตว์หิมพานต์ มีรูปแบบในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ทั้ง 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) บทการแสดง แบ่งออกเป็น 2 องค์ ประกอบด้วย องค์ที่ 1: เหราในหิมพานต์ และองค์ที่ 2: การเคลื่อนไหวของเหรา แรงบันดาลใจจากสัตว์ในจินตนาการที่อาศัยในหิมพานต์ ชื่อว่า “เหรา” ผสมกับการนำมาประยุกต์กับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทางด้านศิลปะการแสดงของผู้สร้างสรรค์ 2) ผู้สร้างสรรค์แสดงเดี่ยวด้วยการผสมผสานทักษะการเต้นรวมทั้งนาฏศิลป์ไทยประเพณี และนาฏศิลป์สมัยใหม่ 3) ลีลา นาฏศิลป์ใช้ลีลาการเคลื่อนไหวการด้นสด(Improvisation) ตามหลักนาฏศิลป์สมัยใหม่ และนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ 4) เสียงและดนตรีประกอบการแสดง 5) เครื่องแต่งกายและการแต่งหน้าสอดคล้องกับบทการแสดง 5) ฉากและพื้นที่การแสดง เป็นสีขาวทั้งหมดเพื่อให้เห็นการเคลื่อนไหวที่ชัดเจน นอกจากนี้พบว่ามีความคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์ในครั้งนี้ ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ในงานนาฏศิลป์ ทั้งนี้ผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้เป็นผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์เชิงวิชาการที่มีการเชื่อมโยงองค์ความรู้ในศาสตร์แขนงอื่น ๆ เพื่อก่อให้เกิดความรู้และสามารถเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่ศึกษาทางด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์ต่อไปในอนาคต

Abstract

The Creation of a Dance from Hayra aim to explore the form concept retrieved from the creation of a dance from Hayra. The data was collected from academic documents, information medias, the researcher's own experiences. The data was examined analyzed and synthesized to create the dance according to the specified process.

The result shows that the style of the creation of a dance from Hayra consists of 6 elements in the performance which are 1) script separated into 2 acts, act 1 Hayra in the Himmaphan, act 2 Movements of Hayra inspired by an imaginary animal living in the Himmaphan called “Hayra”, combined with the application of the creator's knowledge, skills and experience in performing arts. 2) The creator performs as a solo performer with mixed

technique including Thai traditional dance and modern dance. 3) The movements are expressed through improvisation based on modern dance and postmodern dance. 4) Sound are used in the performance 5) Costume and make up are consistent with the script. 6) Scene and stage are all white to allow clear movement. The concept gained from the creation of this dance emphasizes 1 significant issues: creativity in dance. The research is a creative in dance that connects knowledge in other fields in order to create knowledge and can be a guideline for those who will study creative dance in the future.

ความเป็นมาและความสำคัญ

เหรา นั้นเป็นที่รู้จักกันมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา มีตัวอย่างในงานศิลปกรรมที่ปรากฏรูปจำหลัก “เหรา” เช่น แฉกพระพิมพ์ไม้ จำหลักลาย ศิลปะอยุธยา เป็นงานจำหลักไม้รูปเหราคายานาคที่ส่วนปลายวรระกา ของกรอบหน้าบัน เครื่องเป่าบอกอาณัติสัญญาณในการศึกหรือภาชนะใส่ดินปืนที่เรียกว่า เขนง มีลักษณะเป็น งาช้างจำหลักลายเหรา ศิลปะรัตนโกสินทร์ เป็นต้น ในหนังสือสมุดภาพสัตว์หิมพานต์ได้กล่าวถึงเหรา ไว้ว่า เป็นรูปนาครผสมมังกร คือมีหัวและตัวเป็นเป็นนาคร มีเท้าและหนวดเป็นมังกร (กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม, 2560, หน้า36) แต่ตามเอกสารบางฉบับกล่าวว่า ลักษณะของเหราในศิลปะไทยนั้นไม่ปรากฏ เขา หนวด และ เครา อย่างมังกรจีน แต่กลับมีฟันหรือเขี้ยวคล้ายจระเข้ ดังนั้นเหราที่ปรากฏในงานศิลปกรรมไทยจึงน่าจะเป็นการ ผสมรูปแบบระหว่าง จระเข้ (ส่วนหัวและเท้า) กับนาคร (ลำตัวและหาง) มากกว่า (พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร, ออนไลน์) ผู้สร้างสรรค์มีความสนใจในเหรา ที่มีลักษณะส่วนหัวและเท้าเป็นจระเข้ มีลำตัวและหางเป็นนาคร ซึ่งพบลักษณะนี้ได้ในงานศิลปกรรมไทย เหมาะกับการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลที่เข้าถึงได้ง่ายกับผู้สร้างสรรค์และผู้ ที่สนใจ

การสร้างสรรคานาฏศิลป์จากเหรา(เห-รา)หนึ่งในสัตว์หิมพานต์ ได้รับแรงบันดาลใจมาจากสัตว์ในจินตนาการที่อาศัยในหิมพานต์ ชื่อว่า “เหรา” ในงานศิลปกรรมไทยจะมีลักษณะส่วนหัวและเท้าเป็นจระเข้ มีลำตัวและหางเป็นนาคร โดยผู้สร้างสรรค์ได้ออกแบบลีลานาฏศิลป์โดยคำนึงถึงความหลากหลายจากนาฏศิลป์หลายรูปแบบ ได้แก่ การใช้ลีลาการเคลื่อนไหวแบบด้นสด(Improvisation) การเคลื่อนไหวรูปแบบนาฏศิลป์ไทยผสมผสานกับทักษะการเต้นที่หลากหลาย เช่น สตรีทแดนซ์ เป็นต้น และศิลปะการแสดง ผู้สร้างสรรค์มีความสนใจในแนวคิดเกี่ยวกับการพิจารณาบรรดาสัตว์ ที่เรียกว่า สัตว์หิมพานต์ 4 จำพวก ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ที่ทรงนิพนธ์ไว้ว่า (1)เป็นสัตว์ตรง ๆ (2)ลอกอย่างเขามา (3)คิดขึ้นจากคำ (4)ผสมเอาตามชอบใจ (กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม, 2560, หน้า15) ผนวกกับการนำมาประยุกต์กับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทางด้านศิลปะการแสดงของตนเอง จึงเกิดเป็นผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ที่ชื่อว่า “การสร้างสรรคานาฏศิลป์จากเหรา(เห-รา)หนึ่งในสัตว์หิมพานต์” ขึ้น เพื่อก่อเกิดความรู้และสามารถเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่ศึกษางานทางด้านนาฏศิลป์สร้างสรรค์ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อนำเสนอรูปแบบและแนวคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากเหรา(เห-รา)หนึ่งในสัตว์หิมพานต์

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง/แนวความคิด

ผู้สร้างสรรค์ได้ออกแบบลีลานาฏศิลป์โดยคำนึงถึงความหลากหลายจากนาฏศิลป์หลายรูปแบบ ได้แก่ การใช้ลีลาการเคลื่อนไหวแบบด้นสด(Improvisation) การเคลื่อนไหวรูปแบบนาฏศิลป์ไทยผสมผสานกับทักษะการเต้นที่หลากหลาย เช่น สตริทแดนซ์ เป็นต้น และศิลปะการแสดง ผู้สร้างสรรค์มีความสนใจในแนวคิดเกี่ยวกับการพิจารณาบรรดาสัตว์ ที่เรียกว่า สัตว์หิมพานต์ 4 จำพวก ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ที่ทรงนิพนธ์ไว้ว่า (1) เป็นสัตว์ตรง ๆ (2) ลอกอย่างเขามา (3) คิดขึ้นจากคำ (4) ผสมเอาตามชอบใจ (กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม, 2560, หน้า15) ผนวกกับการนำมาประยุกต์กับความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ทางด้านศิลปะการแสดงของตนเอง

วิธีดำเนินงานสร้างสรรค์/กระบวนการสร้างสรรค์

ผู้สร้างสรรค์ได้คำนึงถึงองค์ประกอบของการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ 6 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

การออกแบบบทการแสดง

ผู้สร้างสรรค์ได้ออกแบบบทการแสดงโดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากสัตว์ในจินตนาการที่อาศัยในหิมพานต์ ชื่อว่า “เหรา” ผนวกกับการนำมาประยุกต์กับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทางด้านศิลปะการแสดงของผู้สร้างสรรค์ ผู้สร้างสรรค์จึงแบ่งออกเป็น 2 องค์ ได้แก่ องค์ที่ 1: เหราในหิมพานต์ แสดงถึงจินตนาการที่ผู้สร้างสรรค์มีต่อสัตว์หิมพานต์ที่ชื่อว่า “เหรา” ในลักษณะที่ผสมรูปแบบระหว่าง จระเข้ (ส่วนหัวและเท้า) กับนาคร (ลำตัวและหาง) และองค์ที่ 2: การเคลื่อนไหวของเหรา แสดงถึงการเคลื่อนไหวของเหราสัตว์หิมพานต์ที่ผสมรูปแบบระหว่าง จระเข้ (ส่วนหัวและเท้า) กับนาคร (ลำตัวและหาง) อย่างตรงไปตรงมาเพื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้ง่าย

การคัดเลือกนักแสดง

เป็นการแสดงเดี่ยว โดยผู้สร้างสรรค์แสดงเอง ด้วยการผสมผสานทักษะการเต้นที่หลากหลาย รวมทั้งนาฏศิลป์ไทยประเพณี และนาฏศิลป์สมัยใหม่

การออกแบบลีลานาฏศิลป์

ผู้สร้างสรรค์ได้ออกแบบลีลานาฏศิลป์โดยคำนึงถึงแนวคิดเกี่ยวกับการพิจารณาบรรดาสัตว์ ที่เรียกว่า สัตว์หิมพานต์ 4 จำพวก ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ที่ทรงนิพนธ์ไว้ว่า (1)เป็นสัตว์ตรง ๆ (2)ลอกอย่างเขามา (3)คิดขึ้นจากคำ (4)ผสมเอาตามชอบใจ (กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม , 2560, หน้า15) ผนวกกับการนำมาประยุกต์กับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทางด้านศิลปะการแสดงของตนเอง อีกทั้งได้คำนึงถึงความหลากหลายจากนาฏศิลป์หลายรูปแบบ ได้แก่ การใช้ลีลาการเคลื่อนไหวแบบด้นสด (Improvisation) ที่มาจากความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านลีลานาฏศิลป์ของผู้สร้างสรรค์ดังที่ นราพงษ์ จรัสศรี ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ร่วมสมัยได้อธิบายในการด้นสดไว้ว่า “ในการด้นสด (Improvisation) นั้น ต้องเริ่มจากการมีเรื่องหรือสถานการณ์ ผู้แสดงต้องจินตนาการว่ากำลังอยู่ในสถานการณ์ไหน แต่บางครั้งนักแสดงมักจะเข้าใจว่า การด้นสดคือ การลุกขึ้นมาเต้น หรือแสดงอะไรก็ตามโดยไม่ต้องเตรียมตัวหรือฝึกซ้อมมาก่อน อันนี้ก็ไม่ว่าจะเรียกได้ว่าเป็นการด้นสดได้หรือไม่ ควรต้องไปศึกษาเพิ่ม เพราะการด้นสดก็ขึ้นอยู่กับความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านนาฏศิลป์ และสถานการณ์ของผู้แสดงด้วย” (นราพงษ์ จรัสศรี, 21 มิถุนายน 2561 อ้างถึงใน นริศรัตน์ พินิจจนสาร, 2561, หน้า 112) นอกจากนี้ยังมีการเคลื่อนไหวรูปแบบนาฏศิลป์ไทยที่ผสมผสานกับทักษะการเต้นที่หลากหลาย เช่น สตริทแดนซ์ เป็นต้น ผนวกกับศิลปะการแสดงโดย

ใช้ลีลานาฏศิลป์ในการถ่ายทอดออกมาจากอารมณ์ ความรู้สึกภายในสู่ผู้ชม และให้ความสำคัญทางด้านลักษณะ
 เหนือที่ปรากฏในงานศิลปกรรมไทยที่ผสมรูปแบบระหว่าง จระเข้ (ส่วนหัวและเท้า) กับนาคร (ลำตัวและหาง)

การออกแบบเสียงและดนตรีประกอบการแสดง

ผู้สร้างสรรค์ออกแบบเสียงและดนตรีประกอบการแสดงโดยเน้นความแตกต่างในแต่ละองค์ เพื่อความ
 ชัดเจนในการสื่อความหมาย ซึ่งผู้สร้างสรรค์ออกแบบเสียงโดยคำนึงถึงความเรียบง่าย (minimalism) ดังที่
 นริรัตน์ พินิจนสาร ได้อธิบายถึงการออกแบบเสียงและดนตรีประกอบการแสดง ในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์
 จากการตีความตัวละคร “ราม” ในรามายณะผ่านทฤษฎีภาวะและรส ไว้ว่า “เพื่อให้มีความสอดคล้อง
 และส่งเสริมให้เกิดอารมณ์ที่แตกต่างกัน อีกทั้งสร้างจินตนาการให้แก่ทั้งผู้แสดงและผู้ชม โดยพิจารณาประกอบใน
 เรื่องจังหวะและท่วงทำนองที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวของนักแสดงเพื่อส่งเสริมด้านบทบาท อารมณ์ ความรู้สึก
 ตามภาพของการแสดงที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ได้ออกแบบไว้ตามแต่ละบทการแสดง” (นริรัตน์ พินิจนสาร,
 2561, หน้า274) ทั้งนี้การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากเหรา(เท-รา)หนึ่งในสัตว์หิมพานต์ ผู้สร้างสรรค์จึงแบ่ง
 ออกเป็น 2 องค์ ได้แก่ องค์ที่ 1: เหราในหิมพานต์ เสียงธรรมชาติในป่าลึก และองค์ที่ 2: การเคลื่อนไหวของเหรา
 ประกอบดนตรีจังหวะที่เร็วและสร้างความตื่นเต้นให้กับผู้ชม

การออกแบบเครื่องแต่งกาย

ผู้สร้างสรรค์ออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อให้สอดคล้องกับบทการแสดง โดยคำนึงถึงการใช้สีเป็น
 สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย ได้แก่ การใช้สีดำเพื่อแทนสัญลักษณ์ความลึกลับ และสื่อถึงสิ่งที่มองไม่เห็น เพราะ
 แท้จริงแล้วสัตว์หิมพานต์ไม่ได้มีอยู่จริงในป่าหิมพานต์ที่กล่าวถึงในอรรถกถาต่าง ๆ เพียงแต่อ้างอิงชื่อว่าเป็นสัตว์ใน
 ป่าหิมพานต์อันเป็นดินแดนที่มนุษย์ไม่เคยไปถึง จึงไม่อาจบรรยายลักษณะสัตว์เหล่านั้นได้ดังตาเห็นนั่นเอง
 (กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม, 2560, หน้า15) และออกแบบเครื่องแต่งกาย แต่งหน้าและทรงผม
 ที่มีรูปแบบเรียบง่าย สะดวกสบายต่อการเคลื่อนไหวในลีลานาฏศิลป์ ดังที่ ธีรกร จันทนะสาโรได้กล่าวไว้ว่า
 “ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย ผู้สร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ได้พิจารณาคุณสมบัติในฐานะที่เป็นสิ่งสนับสนุนให้การ
 แสดงมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยอาศัยวิธีการคิดแบบศิลปะสมัยใหม่ (postmodern) มินิมอลลิสม์
 (minimalism) กล่าวคือ ไม่จำกัดไปที่เพศสภาพของนักแสดงที่สมใส มุ่งเน้นความเป็นเอกภาพ มีรูปแบบเรียบ
 ง่าย” (ธนากร จันทนะสาโร, 2557, หน้า261)

การออกแบบพื้นที่การแสดง

ผู้สร้างสรรค์ออกแบบพื้นที่การแสดงโดยคำนึงถึงความชัดเจนในการมองเห็นการเคลื่อนไหวเป็นหลัก
 ซึ่งเลือกใช้ฉากและพื้นหลังเป็นสีขาวทั้งหมด

ผลของการสร้างสรรค์ผลงาน

ผู้สร้างสรรค์ได้วิเคราะห์และสรุปผลของการสร้างสรรค์ผลงานตามวัตถุประสงค์โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

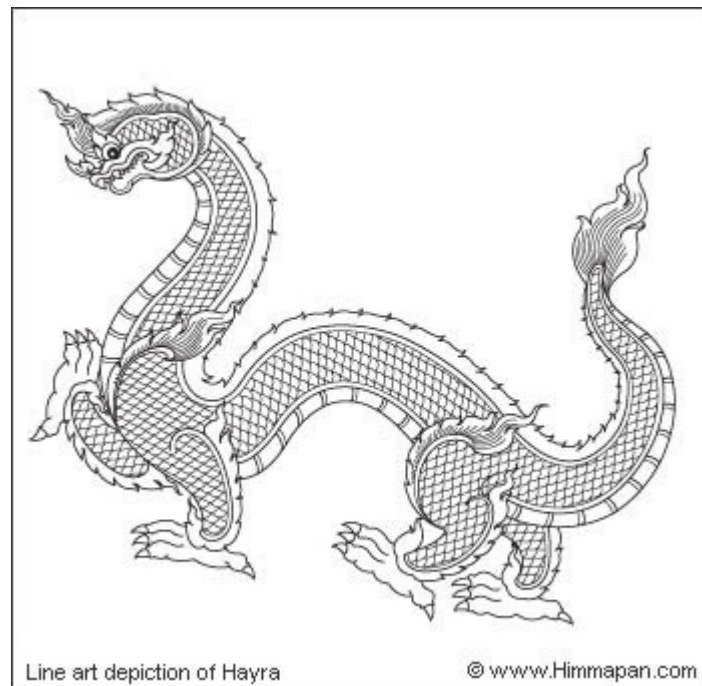
รูปแบบของการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากเหรา(เห-รา) หนึ่งในสัตว์หิมพานต์ จำแนกรูปแบบในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ทั้ง 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1) การออกแบบบทการแสดง

ผู้สร้างสรรค์ได้ออกแบบบทการแสดงโดยได้รับแรงบันดาลใจมาจากสัตว์ในจินตนาการที่อาศัยในหิมพานต์ ชื่อว่า “เหรา” ผสมกับการนำมาประยุกต์กับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทางด้านศิลปะการแสดงของผู้สร้างสรรค์ ผู้สร้างสรรค์จึงแบ่งออกเป็น 2 องค์ ได้แก่

องค์ที่ 1: เหราในหิมพานต์ แสดงถึงจินตนาการที่ผู้สร้างสรรค์มีต่อสัตว์หิมพานต์ที่ชื่อว่า “เหรา” ในลักษณะที่ผสมรูปแบบระหว่าง จระเข้ (ส่วนหัวและเท้า) กับนาค (ลำตัวและหาง)

องค์ที่ 2: การเคลื่อนไหวของเหรา แสดงถึงการเคลื่อนไหวของเหราสัตว์หิมพานต์ที่ผสมรูปแบบระหว่าง จระเข้ (ส่วนหัวและเท้า) กับนาค (ลำตัวและหาง) อย่างตรงไปตรงมาเพื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้ง่าย

ภาพที่ 1 เหรา

ที่มา: จากเว็บไซต์ Himmaphan

ภาพที่ 2 เहरา

ที่มา: จากเว็บไซต์ Himmapan

2) การคัดเลือกนักแสดง

เป็นการแสดงเดี่ยว โดยผู้สร้างสรรค์แสดงเอง ด้วยการผสมผสานทักษะการเต้นรุ่มทั้งนาฏศิลป์ไทย ประเพณีและนาฏศิลป์สมัยใหม่

3) การออกแบบลีลานาฏศิลป์

ผู้สร้างสรรค์ได้ออกแบบลีลานาฏศิลป์โดยคำนึงถึงแนวคิดเกี่ยวกับการพิจารณาบรรดาสัตว์ที่เรียกว่า สัตว์หิมพานต์ 4 จำพวก ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ที่ทรงนิพนธ์ไว้ว่า (1)เป็นสัตว์ตรง ๆ (2)ลอกอย่างเขามา (3)คิดขึ้นจากคำ (4)ผสมเอาตามชอบใจ (กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม, 2560, หน้า15) ผนวกกับการนำมาประยุกต์กับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ทางด้านศิลปะการแสดงของตนเอง อีกทั้งได้คำนึงถึงความหลากหลายจากนาฏศิลป์หลายรูปแบบ ได้แก่ การใช้ลีลาการเคลื่อนไหวแบบด้นสด(Improvisation) การเคลื่อนไหวรูปแบบนาฏศิลป์ไทยผสมผสานกับทักษะการเต้นที่หลากหลาย เช่น สตรีทแดนซ์ เป็นต้น และศิลปะการแสดงโดยใช้ลีลานาฏศิลป์ในการถ่ายทอดออกมาจากอารมณ์ ความรู้สึกภายในสู่ผู้ชม และให้ความสำคัญทางด้านลักษณะเหราที่ปรากฏในงานศิลปกรรมไทยที่ผสมรูปแบบระหว่าง จระเข้ (ส่วนหัวและเท้า) กับนาค (ลำตัวและหาง) โดยผู้สร้างสรรค์จึงแบ่งออกเป็น 2 องค์ ได้แก่

องค์ที่ 1: เหราในหิมพานต์ และองค์ที่ 2: การเคลื่อนไหวของเหรา ดังนี้

องค์ที่ 1: เหราในหิมพานต์ ท่าทางจะแสดงถึงความแข็งแรงและใช้น้ำหนักอย่างสมดุล มีการผสมผสานระหว่างทักษะเบรกแดนซ์และโยคะ แสดงถึงจินตนาการที่ผู้สร้างสรรค์มีต่อสัตว์หิมพานต์ที่ชื่อว่า “เหรา” ในลักษณะที่ผสมรูปแบบระหว่าง จระเข้ (ส่วนหัวและเท้า) กับนาค (ลำตัวและหาง)

ภาพที่ 3

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 4

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 5

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 6

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 7

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 8

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 9

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 10

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 11

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 12

ที่มา: ผู้วิจัย

องค์ที่ 2: การเคลื่อนไหวของเหรา เป็นการเคลื่อนไหวที่รวดเร็ว และเน้นความแข็งแรง ผสมผสานทักษะการเต้นหลายรูปแบบ โดยท่าทางคล้ายสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ เช่น การเลื้อยตัวไปมา การใช้มือและนิ้วที่มีลักษณะคล้ายจระเข้ มีสายตาและสีหน้าที่ดู มีการยืดและหดตัวคล้ายงู เป็นต้น เพื่อแสดงถึงการเคลื่อนไหวของเหราสัตว์หิมพานต์ที่ผสมรูปแบบระหว่าง จระเข้ (ส่วนหัวและเท้า) กับนาค (ลำตัวและหาง) ให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้ง่าย

ภาพที่ 13

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 14

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 15

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 16

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 17

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 18

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 19

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 20

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 21

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 22

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 23

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 24

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 25

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 26

ที่มา: ผู้วิจัย

4) การออกแบบเสียงและดนตรีประกอบการแสดง

ผู้สร้างสรรค์ออกแบบเสียงและดนตรีประกอบการแสดงโดยเน้นความแตกต่างในแต่ละองค์ เพื่อความชัดเจนในการสื่อความหมาย ซึ่งผู้สร้างสรรค์ออกแบบเสียงโดยคำนึงถึงความเรียบง่าย (minimalism)

5) การออกแบบเครื่องแต่งกาย

ผู้สร้างสรรค์ออกแบบเครื่องแต่งกายเพื่อให้สอดคล้องกับบทการแสดง โดยคำนึงถึงการใช้สีเป็นสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย โดยใช้สีดำที่เป็นสีแทนสัญลักษณ์ความลึกลับ และสื่อถึงสิ่งที่มองไม่เห็น เพราะแท้จริงแล้วสัตว์หิมพานต์ไม่ได้มีอยู่จริงในป่าหิมพานต์ที่กล่าวถึงในวรรณคดีต่าง ๆ เพียงแต่อ้างอิงชื่อว่าเป็นสัตว์ในป่าหิมพานต์อันเป็นดินแดนที่มนุษย์ไม่เคยไปถึง จึงไม่อาจบรรยายลักษณะสัตว์เหล่านั้นได้ดังตาเห็นนั่นเอง (กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม, 2560, หน้า15) และการแต่งหน้าและทรงผม ผู้สร้างสรรค์คำนึงถึงการผสมผสานระหว่างเทคนิคแบบโบราณกับเทคนิคร่วมสมัย และใช้สีแสดงสัญลักษณ์ถึงสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ และไม่จำกัดเพศ

ภาพที่ 27

ที่มา: ผู้วิจัย

6) การออกแบบพื้นที่การแสดง

ผู้สร้างสรรค์ออกแบบพื้นที่การแสดงโดยคำนึงถึงความชัดเจนในการมองเห็นการเคลื่อนไหวเป็นหลัก ซึ่งเลือกใช้ฉากและพื้นหลังเป็นสีขาวทั้งหมด

ภาพที่ 28

ที่มา: ผู้วิจัย

2. แนวคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์

แนวคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์ คือ ความคิดสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ในประเด็นใหม่หรือประเด็นที่มีอยู่แล้วแต่ทุกคนมองข้าม โดยในการออกแบบบทการแสดง สื่อสารอย่างตรงไปตรงมาเพื่อให้ผู้ชมสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น อีกทั้งฉากและพื้นที่การแสดงสีขาวที่สามารถมองเห็นการแสดงและการเคลื่อนไหวได้อย่างชัดเจน แสดงถึงจริยธรรมในความซื่อสัตย์ต่อผู้ชม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างสรรค์

รูปแบบและแนวคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากเหรา(เห-รา)หนึ่งในสัตว์หิมพานต์ สามารถเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์นาฏศิลป์เชิงวิชาการเกี่ยวกับสัตว์หิมพานต์ให้กับผู้ที่สนใจได้ค้นคว้าข้อมูล และต่อยอดการสร้างสรรค์ผลงานต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

งานสร้างสรรค์เรื่อง การสร้างสรรค์นาฏศิลป์จากเหรา (เห-รา) หนึ่งในสัตว์หิมพานต์ อาจจะนำไปสร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยใช้ข้อมูลที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ในช่วงเวลายุคสมัยนั้น ๆ และอาจจะเป็นการแสดงที่ใช้นักแสดงมากกว่า 1 คน

เอกสารอ้างอิง

กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม. หนังสือสมุดภาพสัตว์หิมพานต์. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2560.

ธรากร จันทนะสาโร. (2557). นาฏยศิลป์จากแนวคิดไตรลักษณ์ในพุทธศาสนา (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

นริรัตน์ พินิจจนสาร. (2561). การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์จากการตีความตัวละคร “ราม” ในรามายณะผ่านทฤษฎีภาวะและรส. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร. (ม.ป.ป.). เหรา หนังสือสัตว์หิมพานต์ประดับงานศิลปกรรมไทย.

<https://www.finearts.go.th/museumbangkok/view/29113>

ภาคผนวก

ภาพเบื้องหลัง

ภาพที่ 29

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 30

ที่มา: ผู้วิจัย

ภาพที่ 31

ที่มา: ผู้วิจัย